

Helénismus a protichůdné prameny

Doporučená délka lekce: 45

Uspořádání třídy: skupiny po 4 žácích

Počet žáků: 28

Autor: David Černín

Návaznost lekce: Alexandr Makedonský, helénismus a geopolitická situace v antickém světě.

Použité metody: skupinová práce, práce s textem

Výukové cíle lekce:

C1) Žák dovede kriticky pracovat s historickými prameny a umí definovat obtíže s jejich interpretací.

C2) Žák si uvědomí obtíže a limity historického poznání, dovede kriticky pracovat s protichůdnými svědectvími

Plnění očekávaného výstupu RVP G:

- rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace

Seznam materiálu:

- List papíru k zapisování výsledků skupinové práce
- Pracovní list A-1
- Pracovní list A-2
- Pracovní list B-1
- Pracovní list B-2

Rozšiřující četba:

- Cartledge, P, Spawforth, A. *Hellenistic and Roman Sparta*. London: Routledge, 2005.
- Oliva, P. *Řecko mezi Makedoinii a Římem*. Praha: Academia, 1995.
- Polybios. *Dějiny I*, přel. Oliva, P. Praha: Arista, 2008.
- Plutarchos, *Životopisy slavných Řeků a Římanů I*, přel. Hartmann, A., Mertlík R., Štiebitz, F., Svobodová, E. Praha: Odeon, 1967.
- Plutarchos, *Životopisy slavných Řeků a Římanů II*, přel. Hartmann, A., Mertlík, R., Štiebitz, F. Praha: Odeon, 1967.

Komentář k lekci:

Tato hodina se věnuje historicky méně významné osobnosti helénskému období. Jejím cílem není předávání faktografických údajů, ale naopak zdůraznění specifických překážek historického poznání. Současní historikové poukazují na to, že osobnost spartského krále Kleomena III. je náročným předmětem zkoumání, neboť dva hlavní písemné prameny, které se o jeho vládě zachovaly, ho prezentují jako velmi odlišnou osobnost. Cílem hodiny tak je studenty konfrontovat s těmito odlišnými prameny a zdůraznit úskalí rekonstrukce minulých událostí a jejich hodnocení.

Studenti jsou skrze doplňující texty vedeni ke kritickému přemýšlení o pramenech, zdrojích informací a jejich autorech. Závěrečná otázka pak vybízí k širšímu zamyšlení nad pluralitou médií v současném světě. Studenti by se měli uvědomit, že každý pramen či každá zpráva je médiem (prostředníkem) mezi příjemcem a autorem a realita (ať už minulá, nebo současná) je prezentována s určitými předsudky či cíli, které je nutno separátně identifikovat.

Struktura lekce

Evokace:

Třídu rozdělíme do skupin (stejný počet skupin **A** a **B**) a skupinám pak zadáme úkol, aby na základě jim dostupných informací rekonstruovali historickou osobnost helénistického panovníka Kleomena III. Jsou upozorněni na to, že jde o historicky významnou osobnost, k níž se dochovaly pouze dva písemné prameny (C1).

Uvědomění si významu:

Úkol 1: Každá skupina obdrží list se strukturovaným medailonkem Kleomena III (**A-1** a **B-1**), který mají vyplnit na základě předložených citací (každá citace je uvedena do kontextu krátkým nadpisem). V podstatě jde o velmi stručný učebnicový popis daného panovníka, který by měl zhodnotit jeho povahu a skutky. Skupiny A a B pracují s odlišným pramenem, přičemž citace jsou vybrány tak, aby ilustrovaly rozpornost obou pramenů, na kterou upozorňují také současní historikové. (C1)

Úkol 2: Každá skupina krátce představí osobnost Kleomena III. podle strukturovaného medailonku. (C1, C2)

Reflexe:

Úkol 1: Každá skupina obdrží druhý list (**A-2** a **B-2**), který představí silné a slabé stránky pramenu druhé skupiny. Následně jsou vyzváni ke spolupráci napříč skupinami. Mělo by dojít k dialogu a výměně informací. Žáci jsou dále vyzváni k tomu, aby společně vytvořili takový obraz Kleomena III., který bude ucelený a bude přiměřeně respektovat oba předložené prameny. (C1)

Úkol 2: Všechny skupinky povedou otevřenou diskusi – pokusí se zhodnotit své dosavadní počínání, jeho limity a výsledky. Tato diskuse může být dále moderována pomocí otevřených otázek k diskusi, které jsou součástí pracovních listů. (C2)